

HRVATSKI *glasnik*

XXXIV. godina, 32. broj

8. kolovoza 2024.

cijena 300 Ft

FOTO: ORGANIZATORI

3. stranica

Spomendan biskupa Ivana Antunovića
8. i 9. stranica

Spomen-ploča Ivanu Blaževiću
14. stranica

Hrvatski dan u Birjanu
15. stranica

I mi Hrvati u Mađarskoj imamo svoje važne dane

Međunarodni, svjetski i europski dani obilježavaju se tijekom godine potičući nas da se prisjetimo važnosti određenih društvenih događaja iz raznih područja života, da promoviramo i pozivamo na očuvanje i njegovanje bitnih vrijednosti, zaštite prirode i drugog. Tako primjerice 9. kolovoza obilježavamo Međunarodni dan autohtonih naroda, 12. kolovoza Međunarodni dan mladeži, 23. kolovoza Međunarodni dan sjećanja na žrtve nasilja na temelju vjere ili uvjerenja, ali se u kolovozu obilježava i Međunarodni dan folkloru te Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima – nacizma, fašizma i komunizma. Po odluci Ujedinjenih naroda iz 1995. godine 9. kolovoza je Međunarodni dan autohtonih naroda, skupine ljudi koju karakteriziraju skupno vlastito ime, zajednički predci, kolektivno povijesno sjećanje, zajednička kultura, povezanost s određenom domovinom i osjećaj solidarnosti. Riječ „narod“ povezana je s rodom, srodnosti te podrijetlom...

I Hrvati u Mađarskoj imaju svoje dane koje obilježavaju svake godine. Najstariji je među njima Državni dan Hrvata u Mađarskoj. Tim se danom podsjeća na utemeljenje prve samostalne krovne udruge Hrvata u Mađarskoj, Saveza Hrvata u Mađarskoj u studenom 1990. godine u Samobotelu. Dan se odlukom Skupštine Hrvatske državne samouprave održava svake godine. Noviji su dani koje obilježavamo u svibnju Dan hrvatskog školstva i Dan hrvatskog tiska. Zasiurno najvažniji događaj za Hrvate u Mađarskoj, a isto tako i najvažnija područja u životu i za opstanak Hrvata u Mađarskoj su školstvo i novinstvo kao bitne sastavnice identiteta i očuvanja materinskog jezika. Kao pripadnike hrvatskoga naroda krasi nas posebnosti subetničkih skupina od Bačke preko Baranje, Podravine, Pomurja i Gradišća sve do peštanske regije i Budimpešte. Povezuje nas zajednička pripadnost hrvatskomu narodu, ali i ponos na uža obilježja: dijalekte, govore, kulturu, tradiciju i običaje. Kolektivno sjećanje i osjećaj zajedničke pripadnosti povezuju nas u hrvatsku zajednicu u Mađarskoj uz Savez Hrvata u Mađarskoj kao zajedničku krovnu udruhu i Skupštinu Hrvatske državne samouprave kao vrhovno političko tijelo.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Gledali smo začuđeno osvajanje obale i čudili se – ne znajući kao djeca i ni sluteći kao odrasli – kojom će se brzinom promijeniti staze i livade te plaže iz djetinjstva nas današnjih šezdesetogodišnjaka.”

lako sam dijete s mora, dugo nisam shvaćala kako je turizam jedna od najvažnijih aktivnosti ljudi s kraja 20. i početka 21. stoljeća. Danas nije samo more turizam, kako sam naivno mislila. Turizam je svako putovanje. Svi žele nekamo ići i misle da su se odmorili samo ako su odmor proveli u nekom hotelu, apartmanu, u nekoj šetnji dalekim gradom ili državom, brčkali se u nekom toplom moru ili udisali zrak na nekom prohladnom planinskom vrhu. U mojem djetinjstvu turisti su kod nas bili Nijemci, Talijani, poneki Francuz, djeca iz država koje nemaju more ili djeca iz unutrašnjosti koja bi napučila dječje kampove i naše plaže. A onda su Slovenci i imućniji Zagrepčani počeli kupovati najbolje parcele koje su imale izlaze na samo more... Gledali smo začuđeno osvajanje obale i čudili se – ne znajući kao djeca i ni sluteći kao odrasli – kojom će se brzinom promijeniti staze i livade te plaže iz djetinjstva nas današnjih šezdesetogodišnjaka.

Krajolik je postao potpuno neprepoznatljiv. Obala, kuća ili put zabilježen školskim fotoaparatom s fotografske sekcije u šestom ili sedmom razredu osnovne škole. Crno-bijela fotografija, bačve u moru koje bubre, Ruševac i stara riva, magarac, koza... Da nam je tad netko rekao kako ćemo živjeti u Europi bez granica i putovati nekamo daleko i drugdje stanovati, živjeti i raditi, samo bismo se slatko nasmijali. Rijetki od nas uputili su se na put dulji od 20-ak kilometara. Jedna sam od onih pripadnika svoje generacije koji su krenuli i otišli.

Danas svi mi koji dolazimo uzimamo mnogočega zdravo za gotovo. Uzimamo tako prednosti poput putovanja bez putovnice i graničnih kontrola ili rada, stanovanja i umirovljenja gdje god želimo u zemljama Europske unije. Možemo znatno uštedjeti na telefonskim pozivima, prijenosu podataka i porukama kad putujemo u drugu državu. Uzmemo svoje osobno računalo, upalimo ga i radimo gdje god se nalazili. Mi sretnici ili nesretnici!? Možemo raditi u Barceloni ili Zagrebu ili Bukureštu, komuniciramo na engleskom s kolegama iz tvrtke čije je sjedište u Torontu. Za sve to potrebna su nam znanja, znanja trećeg desetljeća dvadeset i prvog stoljeća. Ta znanja možemo steći ako smo spremni „putovati“, riskirati odlazak bez mogućeg željenog povratka. Imamo slobodu kretanja, ali, naravno, za nju je kao i prije 60 godina potreban novac, no jedinstvena europska valuta, euro, sredstvo je plaćanja u dvadesetak zemalja unije. A i zdravstveno osiguranje vrijedi u cijeloj Europskoj uniji. Ipak, još smo uvijek daleko od jedinstvenosti... Određuje nas mjesto rođenja, obitelj, a naše putovanje određuje imovinsko stanje. Oni hrabri uvijek krenu na put jer znaju kako smo rođenjem predodređeni za putovanje. Putovanje koje se zove život. A ne turizam. Na put je krenuti teško, nije lako. Lako je onima koji ostaju, reći će oni koji putuju. A oni koji ostaju zavide onima koji su krenuli na put.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite
Hrvatski glasnik,
tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Državni kamp hrvatskog jezika i kulture 2024.

Državni kamp hrvatskog jezika i kulture 2024. ostvaren je i uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (20 000 eura).

Hrvatska državna samouprava u suradnji sa svojim ustanovama u objektu Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj u Vlašićima na otoku Pagu od 2005. godine organizira hrvatske jezične kampove u kojima iz godine u godinu sudjeluje više stotina mladih Hrvata iz svih šest mađarskih regija u kojima žive Hrvati. Ove godine 18. put s gotovo 200 polaznika u pratnji nastavnika u tri termina od 16. lipnja do 6. srpnja održani su kampovi. Prva dva termina bila su predviđena za osnovnoškolce, a treći termin miješano za osnovnoškolce (7. i 8. razred) i za srednoškolce (9. i 10. razred). Učenici su bili podijeljeni u skupine i, stigavši u kamp, svaka skupina dobila je majice raznih boja: bijele, crvene, svijetloplave, tamnoplave i zelene. U sve aktivnosti bili su uključeni pratitelji učenika, profesori iz hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova i djelatnici raznih HDS-ovih ustanova. Pro-

gram kampa odvijao se prema unaprijed razrađenom planu. U dnevnom rasporedu vrijeme je bilo predviđeno za učenje i radionice (dva sata dnevno) te za sportske aktivnosti, društvene igre i plažu. Organizirani izleti bili su u Nin, Zadar, NP Paklencu i Pag. Glavni cilj jezičnog kampa bio je da se djeca iz različitih mjesta iz Mađarske upoznaju i unaprijede svoje rječničko blago hrvatskog jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojemu borave.

Hrvatska državna samouprava u organizaciju i financiranje kampova hrvatskog jezika i kulture redovito uključuje svoje institucije kao partnere. To nije bilo drukčije ni sada.

Velika HVALA:

- ▶ Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže
- ▶ Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu Santovo
- ▶ Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj
- ▶ Hrvatskom vrtiću i osnovnoj školi Mate Meršića Miloradića
- ▶ Kulturnom centru bačkih Hrvata
- ▶ Hrvatskom kulturno-prosvjetnom zavodu „Stipan Blažetin“
- ▶ Hrvatskom kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin“.

Eva Molnar-Muić / Ured HDS-a

Kampovi hrvatskog jezika i kulture 2024. organizirani u Pansionu „Zavičaj“ u Vlašićima

Kampovi hrvatskog jezika i kulture 2024. organizirani u Pansionu „Zavičaj“ u Vlašićima i subvencionirani preko natječaja iz Fonda „Gábor Bethlen“ koje su ostvarile institucije u održavanju HDS-a i sam HDS su brojni. Potporu za hrvatske kampove u matičnoj domovini dobili su Hrvatska državna samouprava (za dva kampa 4 000 000 Ft), Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj (2 300 000 Ft), Kulturni centar bačkih Hrvata (2 000 000 Ft), Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“ (2 000 000 Ft), Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krleže (za dva kampa 4 000 000 Ft), Hrvatski vrtić, osnovna škola i učenički dom u Santovo (2 000 000 Ft), Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ (1 900 000 Ft). To je ukupno 20 200 000 Ft za kampove u matičnoj domovini koji su održani u Pansionu „Zavičaj“.

Hrvatski kamp u matičnoj domovini 2024.

Dvadeset učenika i dvije nastavnice iz HOŠIG-a u Vlašićima na otoku Pagu u Hrvatskom kampu u matičnoj domovini koji je ostvaren uz potporu BGA (NTAB-KP-1-2024/1-000137) u organizaciji Hrvatske državne samouprave

U nedjelju 16. lipnja učenici 5., 6. i 7. razreda s profesoricama Evom Kolar i Majom Prčić krenuli su na put do Hrvatskog jezičnog kampa u Vlašićima na otoku Pagu.

Prvog dana predsjednik HDS-a Ivan Guban svečano je otvorio kamp i pozdravio 80 učenika i osam profesora te nam uputio tople riječi dobrodošlice.

Svakoga jutra cijeli se kamp budio uz tjelovježbu „Pozdrav Suncu“ koju je vodila prof. Maja, kao i ostale tjelesne aktivnosti tijekom kampa na kojima su sudjelovali svi zainteresirani učenici. Prvi jutarnji pozdrav djeci je bio izazovan, a poslije su tražila i znatiželjno odlazila na počinak s pitanjem: „Hoće li biti jutarnje gimnastike?“.

igre „Prijenos vode iz čaše u čašu“ u kojoj su se dvije ekipe natjecale u tome koja će skupiti više vode. No, kad im je prof. Maja prekrila oči, vode je bilo svugdje, a najmanje u laboru. Tad se cijela plaža dobro nasmijala.

Poslije ručka sa svim profesorima sudjelovali smo na radionicama na kojima smo dodatno razvijali hrvatski jezik i govor, učili o znamenitostima naše matice i ljepotama izleta koje smo toga dana doživjeli. S prof. Evom sva djeca kampa, podijeljena u četiri skupine na četiri radionice, obradila su temu Biljni i životinjski svijet primorja i okoliša „Zavičaja“. Nakon uvodnog predavanja uz prezentaciju u prirodi prikupljali smo prirodni materijal i fotografirali. Od toga smo

Zagrijane i site grlilo nas je more. Prijepodne kupali smo se u prozirnom moru, a djeca su uživala na radionicama svojih profesorica, koje su bile zajedno na svim programima. Mogli su se uključiti u igre na plaži s prof. Majom ili istraživati okolicu s prof. Evom.

Prijepodne i poslijepodne šetnje s prof. Evom bile su prava avantura. Otkrivali smo živi svijet Vlašića, biljke i životinje morskih dubina. Izronili smo školjke i rakove, a ona bi nas iznova strpljivo učila kako oslušivati malena bića i prirodnu glazbu okoliša.

U štafetnim igrama u vodi, zatim u odbojci sa „živom mrežom“, velika lopta i hula-hop nisu se uspjeli kontrolirati te smo se uz smijeh dobro zabavljali. Pobjedu u vodenom „Limbo danceu“ odnijela je naša Zoé Dimity, koja je sljedeći put usmjeravala tijek

na završnoj večeri napravili izložbu. Prof. Maja pomagala nam je i dijelila uspomene u društvenoj grupi „Pag 2024“ našim roditeljima.

Nakon radionica zajedno smo navijali za hrvatsku reprezentaciju na Europskom nogometnom prvenstvu. Svako poslijepodne osvježavali smo se u moru i s našim profesoricama imali priliku plivati do plutače i nazad. Otvorenog apetita dočekivali smo večeru i večernje programe: sportske aktivnosti i ples.

Svaku je večer starija momčad na čelu s našom nogometašicom Mijom blistala u nogometu, a mlađi su odmjerili snage u igri graničar, koja je donijela nova prijateljstva. Cure koje su željele pripremale su plesnu koreografiju za završnu noć.

Posjetili smo grad Pag, Zadar i Nin. U Pagu smo vidjeli Međunarodni festival poznate paške čipke, u Zadru „guštali“ uz prirodne ljepote, a Nin nas je očarao čuvenom solanom i svojom bogatom poviješću. Kušali smo biljku slanušu koja prekriva bazene za isparavanje. Raste iz peloidnog blata i upija minerale. Slankastog je okusa i zdrava je. Za oko nam je zapao slatko-slani suvenir, spoj čokolade ili slatkog voća s svijetom soli, koja je prirodna i nerafinirana.

NP Paklenica u djeci je izazvao čaroliju za pamćenje. Šetnja Velebitom s božanstvenim prizorima na kanjon Paklenice i morska plavetnila ostavili su nas bez daha. Poseban do-

življaj učenici su ponijeli iz bunkera Velebita, interaktivnog muzeja gdje su uz zanimljive sadržaje učili o nastanku planine, prirodnog i kulturnog bogatstva. Na umjetnoj stijeni hrabri su napravili i prve penjačke pokrete, a preko ekrana upoznali su se s poviješću, vezivanju čvorova i slavnim penjačima.

Na završnoj svečanosti na izložbama i u usmenim izlaganjima učenici su pokazali usvojena znanja tijekom boravka na kampu. Naši izlagači bili su Alen Halilović i András Nagy-Sója.

Potom su proglašene i nagrađene najurednije sobe. HOŠIG-ove djevojčice Szonja

Szanyi-Nagy, Rózsa Rác Szabó i Mia Manna Vám zauzele su 2. mjesto, a 1. mjesto osvojili su naši dečki Ákos Bleszák, Bence Kovács i Levente Németh.

Slijedila su natjecanja uz glazbu i društvene igre. Plesom i pjesmom priveli smo kraju jezični kamp uz puno ugodnih i nezaboravnih doživljaja. Vrijedni, disciplinirani, točni i dobrodušni HOŠIG-ovci s Paga nose lijepa iskustva, zdrave navike, dragocjena znanja i prijateljstva. A njihovi su roditelji zadovoljni i zahvalni Hrvatskoj državnoj samoupravi i svim profesorima.

Maja Prčić

HOŠIG – PLAVI VALOVI

1

Draga obitelji, jako se dobro osjećam tu na Pagu, ali falite mi. Uskoro ćemo se moći sresti. Pusa, Ružica

Ružica Rác Szabó

2

Draga mama, dragi tata, kad sam bila u Pagu, ja sam bila sretna. Hrvatska i Pag su jako dobri. Vidjet ćemo se u subotu.

Fanni Berki

3

Pag je vrlo lijep i jako volim ići na plažu. Dobra je hrana i sve je u redu.

Daniel Berecz-Tippel

4

Draga mama, tu na Pagu je sve lijepo. Puno idemo na plažu. Vrijeme je jako lijepo. Puno igram nogomet. Jako te voli Bence.

Bence Kováč

5

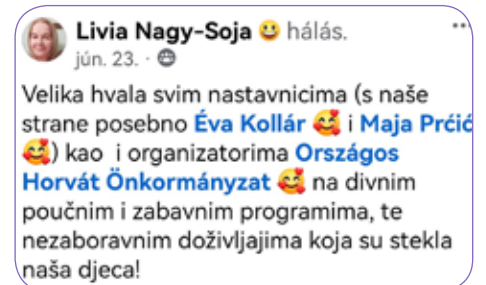
Dragi roditelji, jako dobro je na Pagu i lijepo je more, ali falite mi. Dobro sam i zdravo. Vidimo se u subotu.

Inez Gulyás

6

Dragi roditelji, dobro je u kampu i vrijeme je dobro, ali na Havajima je bolje.

András Nagy-Sója

Čitateljski kamp hrvatskoga jezika

Jedanaest učenika iz Santova i devet učenika iz Hrvatske škole Miroslava Krležę s dvije nastavnice pratiteljice u Vlačićima na otoku Pagu u Čitateljskom kampu u hrvatskoga jezika koji je ostvaren uz potporu BGA (NTAB-KP-1-2024/1-000327) u organizaciji santovačke škole

Hrvatska državna samouprava svake godine poziva učenike iz dvojezičnih škola da se prijave u kamp hrvatskoga jezika na otoku Pagu. Ove godine 20 učenika iz Santova i Pečuha sudjelovalo je u čitateljskom kampu u pratnji učiteljica Vere Dervar Blažev i Silvije Kvala. Kao svake godine,

kamp je održan u pansionu „Zavičaj“ u Vlačićima. Tijekom sedmodnevnog kampa učenici su imali priliku da uz odmor, kupanje u moru i opuštanje upoznaju znamenitosti obližnjih hrvatskih gradova i da posjete jedan od nacionalnih parkova. U Ninu smo pod vodstvom turističkog vodiča pogledali Solanu (Muzej soli) i povijesnu jezgru grada koji je smješten na malenom otoku. Ondje se nalazi crkva Sv. Križa, spomenik knezu Branimiru, rimski hram, župna crkva sv. Anselma, kip Grgura Ninskog. U Zadru smo proveli ugodnu večer. U starom gradu djeca su u malim skupinama posjetila najpoznatije znamenitosti: crkvu sv. Donata, rimski forum, na rivi su se slikala kod Morskih orgulja i Pozdrava Suncu. Prošetali smo se gradom, uživali u ugodnoj ljetnoj večeri. U gradu Pagu smo s djecom obišli luku, glavni gradski

trg, gradski most Katine. Ondje su učenici imali slobodno vrijeme za kupnju suvenira i poklončića za članove obitelji i prijatelje.

Naše treće odredište bio je Nacionalni park Paklenica. Uz vodiča bili smo izletu, pješačkoj turi u kanjonu Velike Paklenice. Staza nas je vodila kroz šumu i strme putove do vidikovca koji nam je pružao prekrasan pogled na brdovit krajolik. Tura je završila u Podzemnom gradu Paklenice. Taj posjetiteljski centar zapravo je jedna atraktivna izložba o živom, kulturnom i povijesnom svijetu nacionalnog parka.

Osim putovanja djeca su radila u kreativnim skupinama cijeli tjedan. Na završnoj večeri učenici su organizirali izložbu od svojih radova: skupili su biljke, napravili vidikovac, morski svijet od origami životinja i nacrtali plakate o kampu i svakodnevnom doživljajima.

Vratili smo se kući s puno novih iskustava i sklopljenim novim prijateljstvima.

Silvija Kvala (HŠ Santova)

Izlet u Paklenicu

Ustali smo oko 6 sati. Stigli smo i dobili doručak. Najprije smo pogledali jednu izložbu o Mirilima. Krenuli smo na Velebit pješke. Hodali smo otprilike dva sata. Vidjeli smo i jednu zmiju. Mogli smo vidjeti Jadransko more, šume i visoke planine. Zatim smo krenuli dolje u posjetiteljski centar „Podzemni grad Paklenice“. Izložba je bila kreativna, razumljiva i zanimljiva. Mogli smo se igrati i usput nešto i naučiti. Krenuli smo natrag oko podne. Program je bio zanimljiv. Na kraju smo se svi umorili od puno pješačenja.

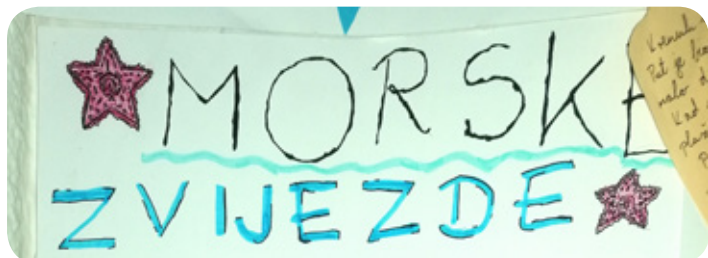
učenici iz Santova

Hrvatski kamp u matičnoj domovini

Sudionici kampa: 20 učenika i dvije nastavnice (Marietta Veres i Kata Horvath) iz HŠ Miroslava Krleže. Kamp je ostvaren uz potporu BGA (NTAB-KP-1-2024/1-000116).

Nakon dugog i napornog putovanja učenici su se još u nedjelju predvečer mogli okupati u predivnom moru, a od ponedjeljka ih je čekalo puno programa, izleta, radionice i kupanja na plaži. Radionice su svaki dan bile uglavnom u ranim popodnevним satima. U kreativnoj radionici pravili su svjetionik, što je svakoj skupini izvrsno uspjelo. Svjetionik je također bio izložen. Učenici su bili pravi mali umjetnici, vješti, marljivi i puni elana. Kamp je osim radionica i kupanja uključivao i razne izlete bogate avanturama, znamenitostima, pa čak i zadatcima. U utorak popodne išli smo u Nin i Zadar. Nin, predivan gradić, poznat je kao prvi hrvatski kraljevski grad. Obišli smo ga, upoznali se sa znamenitostima, a u upoznavanju nam je pomogla turistička vodičica. Potom smo posjetili ninsku solanu, gdje nam je turistička vodičica pričala o povijesti nastanka solane. Pokazala nam je plitke lagune te smo na kraju posjetili i trgovinu suvenira, gdje je bilo puno raznih proizvoda od soli. Nakon Nina posjetili smo Zadar – najveći grad u sjevernoj Dalmaciji. Zbog svoje bogate baštine Zadar je danas jedno od najpopularnijih hrvatskih turističkih odredišta. U Zadru smo imali slobodan program. Na treći izlet čekali smo do četvrtka, kad smo već u jutarnjim satima krenuli u NP Paklenicu (Velebit). NP Paklenica zauzima površinu od 95 km². Najviši su vrhovi Vaganski vrh (1757 m) i Sveto brdo (1753 m). Paklenicu godišnje posjeti više od 100 000 posjetitelja, a najvjerniji su posjetitelji penjači koje se od proljeća do jeseni može vidjeti na stijenama Paklenice. Ondje nas je dočekala turistička vodičica i zajedno smo se popeli na jedan vrh s kojega je pogled na more i obližnje dijelove Velebita bio fascinantan. Poslije toga pješačili smo još barem pola sata i mogu reći da je bilo baš „pakleno“. Na kraju smo bili u interaktivnim prostorijama u samoj planini, gdje smo se mogli malo osvježiti. Sve u svemu, naporna, ali i zanimljiva tura. U petak smo posjetili grad Pag, gdje smo imali slobodan program. Što se programa na plaži tiče, također je bio raznovrstan: od ronjenja, plivanja, skakanja u more do raznih igara s loptom i s ostalim rekvizitima. More je bilo baš ugodno za kupanje. Dobro raspoloženje među učenicima i nastavnicima krasilo je i toplo, sunčano vrijeme koje nas je pratilo tijekom cijelog tjedna. Svaku smo se večer družili i vježbali koreografiju plesa za završnu večer, koja je jako brzo došla. Nakon šest dana punih programa, druženja i veselja, stigao je i dan kad smo se morali oprostiti od „Zavičaja“.

Meni je to bio prvi put da sam bila u (jezičnom) kampu i dobro sam se osjećala, bilo mi je zanimljivo i stekla sam nova iskustva. Drago mi je da sam mogla biti dio tog društva. Sve u svemu, jezični kamp na Pagu bio je izvrstan i za učenike i za nastavnice. Učenici su se vratili kući obogaćeni znanjem, avanturama, novim poznanstvima i lijepim uspomjenama. S nestrpljenjem čekamo sljedeći lipanj...

Marietta Veres

Spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači

Misnim slavljem, polaganjem vijenaca i kulturnim programom 23. lipnja u Kalači je obilježen županijski Spomendan biskupa Ivana Antunovića (1815. – 1888.), narodnog preporoditelja bačkih Hrvata koji se zalagao za buđenje i jačanje hrvatske nacionalne svijesti bunjevačkih i šokačkih Hrvata. U organizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače priredba je ostvarena uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Već po tradiciji sjećanje na preporoditelja bačkih Hrvata započelo je u kalačkoj prvostolnici misnim slavljem koje je i ove godine predvodio vlč. Josip Štefković, župnik somborskih župa Uzvišenja Svetog Križa i svetog Nikole Tavelića, dekan Somborskog dekanata i predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“ u Subotici. S njime su surađivali santovački župnik i biskupski povjerenik za narodnosti Imre Polyák te baškutski i garski župnik vlč. Tibor Szűcs.

Misno slavlje uljepšano je čitanjima na hrvatskom jeziku, sudionicima u izvornoj narodnoj nošnji, pjevanjem Crkvenog zbora santovačkih Hrvata pod vodstvom santovačkog kantora Zsolta Siroka i sudjelovanjem Tamburaškog sastava „Misija“ iz Pečuha.

Članice Ženskog pjevačkog zbora „Ružice“ iz Kalače

TS „Misija“, Marko Križanović i članice zbora „Ružice“

„Kad se srca i ljudi slože, i olovo plivat' može riječi su Ivana Antunovića koje nam poručuju da je sloga najvažnija, što je i onda bio nedostatak, a možda i danas. Ali ako poradimo na slozi, jedinstvu i zajedništvu, sigurno ćemo bolje napredovati. Biskup Ivan Antunović poučavao je, pisao, propovijedao... Bio je prije svega duhovnik, ali i narodni preporoditelj. Mnoge su njegove ideje koje trebamo dobro upamtiti. Uz zalaganje za jedinstvo pozivao je na očuvanje jezika i katoličke vjere“, istaknuo je uz ostalo u svojoj prigodnoj propovijedi velečasni Štefković.

Usljedio je polaganje vijenaca u Nadbiskupskom vrtu kod lani postavljena poprsja biskupa Ivana Antunovića koje je izradio hrvatski akademski kipar Bernard Pešorda iz Zagreba, autor kipova biskupa Antuno-

vića u Subotici i Baji. Polaganje vijenaca uljepšali su Ženski pjevački zbor „Ružice“ i TS „Misija“ iz Pečuha kojemu se pridružio i solist Marko Križanović iz Subotice. Vijence su položili predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, predstavnik Samouprave grada Kalače, predstavnici hrvatske samouprave i Kulturne udruge bunjevačkih Hrvata grada Aljmaša te Hrvatske samouprave Bačina. Uime domaćina i organizatora vijence su položili predstavnici Hrvatske samouprave grada Kalače, povjerenik za narodnosti Kalačke nadbiskupije vlč. Imre Polyák i predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“

TRENTAK ZA PJESMU

Dunja

Pred starim domom mojijeh otaca
ponosna dunja svoju krošnju širi,
kroz njeno granje sunce zrake baca,
a zlatni plod joj ostrim dahom miri.

Iz dalji bleje čopori ovaca,
i plandujući pjevaju pastiri,
i ječi zvečaj konjskih praporaca.
Iz svog kućerka garov mudro viri

i žmirka na me. Al u meni gine
od čežnje srce, trudna misó bludi
kroz sjajne dane, kojih nije više –

a onaj zadah dunje, pun miline,
u duši mojoj spominjanje budi,
da i grud tvoja dahom tim miriše.

Milan Begović

Članice ženskog crkvenog zbora iz Aljmaša

vlač. Josip Štefković. Svečanost su narodnim pjesmama uljepšali Ženski pjevački zbor „Ružice“ i Marko Križanović iz Subotice u pratnji TS-a „Misija“.

U nastavku večeri u prigodnom kulturnom programu koji je održan u Priredbenom centru „Platán“ u nadbiskupskom vrtu nastupili su Ženski crkveni zbor i KUD „Zora“ iz Aljmaša, a nakon njih za dobro raspoloženje pobrinuli su se Marko Križanović i TS „Misija“. Zaplesalo se i veliko kolo koje je okupilo bunjevačke, racke i šokačke Hrvatice iz naše županije.

godine. Od 1842. do 1859. bio je aljmaškim župnikom, zatim kalačkim kanonikom, 1875. imenovan velikim prepozitom kalačkim, a 1876. kralj ga je imenovao naslovnim biskupom bosonskim. Pokretač je *Bunjevačkih i šokačkih novina* (1870.) i *Bunjevačko-šokačke vile*, koje su promovale usvajanje hrvatskog književnog jezika. Autor je brojnih nabožnih i književnih djela. Njegovo je najistaknutije djelo „Razprava o potisanskih Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom“ (1882.). Prednjačio je i u organiziranju društvenog života u Kalači: njegovo ime povezuje se s organizacijom štedionice, ženskog dobrotvornog društva i čitateljskog kružaka, a bio je i jedan od osnivača gospodarskog društva županije Bács-Bodrog. Većinu svojeg imetka koristio je u javne svrhe i za pomoć siromašnima, pa je tako mogao pomagati školovanje 200-tinjak uglavnom siromašnih učenika godišnje. Umro je 13. siječnja 1888. godine Kalači, gdje je i pokopan, ali se nakon Drugog svjetskog rata njegovu grobu izgubio svaki trag. Mjesto je utvrđeno, ali nadgrobno spomenika nema.

Poprsje biskupa Ivana Antunovića u nadbiskupskom vrtu

Preporoditelj bačkih Hrvata

Naslovni biskup, bački hrvatski pisac, publicist i preporoditelj bačkih Hrvata **Ivan Antunović** rođen je 19. lipnja 1815. godine u Kunbaji, a umro 13. siječnja 1888. u Kalači. Kao najistaknutija osoba podunavskih bunjevačkih, šokačkih i rackih Hrvata u Ugarskoj 1870-ih i 1880-ih godina, u vrijeme jake mađarizacije, odnarođivanja i odhrvaćivanja, zalagao se za jačanje hrvatskog nacionalnog identiteta bačkih Bunjevaca i Šokaca te za očuvanje materinskog jezika i katoličke vjere.

Od ranog djetinjstva živio je u Aljmašu, a nakon školovanja u Subotici, Kalači, Pečuhu i Segedinu. Zaređen je za svećenika 1838.

Poslije dugih desetljeća nesklonih za štovanje njegova života i djela nakon demokratskih promjena probuđeno je zanimanje za njegov život i djelo i u bačkih Hrvata u Mađarskoj. Za to je najzaslužniji dugogodišnji đurđinski župnik msgr. Lazar Ivan Krmpotić, osnivač i prvi predsjednik Instituta „Ivan Antunović“ u Subotici (1990.), danas Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Na njegov poticaj u organizaciji Bunjevačkog „Divan kluba“, a nakon utemeljenja Hrvatske samouprave na čelu s Markom Markulinom, od 1990. godine u bačkom gradiću Aljmašu, mjestu gdje je biskup Antunović župnikovao od 1842. do 1859., svake se godine u studenom organizira Spomendan biskupa Ivana Antunovića. Desetak godina msgr. Lazar Ivan Krmpotić nizom svojih predavanja u Aljmašu osvijetlio je i približio svojim sunarodnjacima u Mađarskoj njegov lik i djelo. U povodu 125. obljetnice njegova imenovanja za naslovnog biskupa zahvalni bački Hrvati 2001. godine postavili su mu spomen-ploču u predvorju nekadašnje kanoničke kurije u Kalači, a zatim i na pročelju župnog stana u Aljmašu. Otada se okupljaju svake godine na spomendanima u Kalači u lipnju i u Aljmašu u studenome. U nakladi Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj u Pečuhu i Izdavačke kuće „Croatica“ u Budimpešti u ediciji „Hrvatski književnici u Mađarskoj“ 2002. godine objavljene su knjige „Život i rad biskupa Ivana Antunovića“ autora Ivana Evetovića, Ivana Tolja i msgr. Lazara Ivana Krmpotića, a uz bibliografiju Ante Sekulića i najistaknutije Antunovićevo djelo – „Razprava o potisanskih Bunjevcih i Šokcih“, čiji je urednik dr. Dinko Šokčević. Dvadeset godina poslije podignut mu je kip, 2021. u Subotici i 2022. i u Baji. Lani je dobio i poprsje u Kalači, gradu gdje je živio i radio kao kanonik i naslovni biskup bosonski.

S. B.

Bogatstvo...

Bizonjci na hodočašću

Hrvatski kamp u matičnoj domovini

RADIONICA: NOVINARSKA SEKCIJA

S kolegicom Katom Horvath imala sam skupinu od 20 učenika iz pečuške Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže koji su dobili bijele majice. Bila je to jako dobra, nadarena skupina, uglavnom učenici 5. razreda. Ja sam bila zadužena za novinarsku sekciju, a moja kolegica Kata za kreativnu. Inače, od ove školske godine pomažem jednoj kolegici u uređivanju mrežnih školskih novina, pa sam mislila da bi to bilo najbolje za učenike u jezičnom kampu. Radionice su bile svaki dan uglavnom u popodnevним satima, a skupine su se izmjenjivale. Učenici su se okušali u pisanju novinskih članaka. Odmah na prvoj radionici dogovorili smo ime naše skupine: „Morske zvijezde“. U planu sam imala sa svakom skupinom obraditi neku drugu temu kako bi bilo raznovrsno, a za učenike što veći izazov.

Dolazak u jezični kamp – putovanje

Krenuli smo u nedjelju ujutro. Put je trajao otprilike 8–9 sati. Putovanje je za mene bilo malo dosadno. Samo sam spavala, igrala se i pričala. Kad smo stigli, zauzeli smo sobe i onda smo išli na plažu. More nije bilo hladno. Našla sam i školjke. Poslije kupanja išli smo u sobe, tuširali se i dobili majice. Nakon toga išli smo na spavanje. Bilo mi je dobro i čekam nastavak programa.

Budući da sam novinarsku sekciju započela s mojom (bijelom) skupinom, oni su trebali napisati svoje dojmove o putovanju i prvom danu. Ostale skupine – s obzirom na to da smo dotad već išli na izlete – imale su zadatak pisati o znamenitostima, mjestima koja smo posjetili i svoje dojmove, odnosno kako su oni doživjeli taj dan ili izlet. Crvena skupina pisala je o Ninu, plava o Zadru, a zelena o NP Paklenica. Rodili su se lijepi i nadasve zanimljivi članci. Učenici iz svih skupina bili su jako motivirani, marljivi, kreativni i bila mi je čast raditi s njima. Plakate su osim članaka ukrašavale i fotografije. Drago mi je da sam izabrala upravo novinarsku sekciju jer su se učenici mogli okušati i na tom području. To im je omogućilo razmišljanje na hrvatskom jeziku i vježbanje pravopisa. Cilj mi je bio to da s učenicima zavolim umijeće pisanja, koje oni mogu nastaviti i u školi ako imaju želje. S radionicama te zalaganjem i trudom učenika bila sam vrlo zadovoljna. Plakati s člancima svih skupina izloženi su u blagovaonici pansiona „Zavičaj“.

Marietta Vereš

Radionice za sudionike Hrvatskog kampa u matičnoj domovini

Radionice su održane poslijepodne. Dok je vani bila nepodnošljiva žega, mi smo u dvorani Zavičaja širili svoja znanja i vještine. Tema je bila more i okolni gradovi, doživljaji.

Ja sam vodila kreativni dio radionice. Od organizatora smo dobili novčanu potporu od koje sam još u Pečuhu kupila potrebne stvari: ljepila, teglice za cvijeće od keramike, flomastere, solarne baklje, tempere itd. Sastavljali smo svjetionik od teglica za cvijeće te ga stavili na podlogu od vlaknaste ploče koja je simbolizirala more, što je bilo ukrašeno kamenčićima, školjkama, rakovima, puževim kućicama, sepijama, tj. ostatcima hobotnice koje izbacuje more. Djeca su prvo izabrala boju svjetionika te obojila teglice. Ostala su djeca za to vrijeme ukrašavala vlaknastu ploču, tj. more i okolicu. Uz morski ambijent bili su potrebni brodovi, koje smo zajedno korak po korak savijali od papira. Kad je brod bio gotov, djeca su mu dala ime te ga obojila i ukrasila tako da izgleda kao pravi. Na kraju sam teglice zaljepila s pištoljem za vruće lijepljenje jednu na drugu, od najveće teglice do najmanje. Na vrh svjetionika stavili smo gornji dio solarne baklje koja je već nakon uključanja svijetlila, što se djeci jako sviđjelo. Budući da su se skupine izmjenjivale, svaki sam dan upoznala nove učenike s kojima sam sastavila jedan po jedan svjetionik. Dakle, na kraju tjedna već smo imali četiri svjetionika. Djeca su oduševljeno radila i željela su plod svojeg rada odnijeti sa sobom. Tomu sam se jako radovala jer će im ostati uspomena na naše druženje, na naš kamp u Vlašićima.

Plavi svjetionik, koji smo prvi dan sastavili s 5. i 7. razredom učenika iz Hrvatske škole Miroslava Krležje, ostavili smo na ulazu do recepcije kao ukras budućim gostima. Naravno, i nama... Ako se vratimo, čekat će nas i pobuditi uspomene na taj tjedan pun doživljaja.

Kata Horvath

Državni hrvatski jezični i kulturni kamp

Kamp je ostvaren uz potporu BGA (NTAB-KP-1-2024/1-000356).

U kampu je sudjelovalo 20 učenika iz Hrvatske škole Miroslava Krležje s dvoje nastavnika – Gáborom Surányijem i Árvom Bíró.

U organizaciji Hrvatske državne samouprave kao voditeljica jezičnog kampa imala sam uspješan rad s učenicima naše škole i uspješnu suradnju s HOŠIG-om i Hrvatskom osnovnom školom iz Santova. Ove godine na Pag smo vodili 49 naših učenika, a s učenicima iz ostalih škola ukupan je broj učenika bio 80. Na temelju dogovora učenici su bili podijeljeni u četiri skupine. Svaki nastavnik radio je sa svojim parom i svaki je nastavnik imao svojih deset učenika. Tijek zanimanja u ra-

dionicama odvijao se u rotacijskom krugu i svaki nastavnik imao je svoju radionicu.

Pripremili smo raznolike radionice s različitim didaktičkim ciljevima. Osim razvijanja i obogaćivanja jezičnog fonda učenika nastojali smo pripremiti i zabavne, rekreativne zadatke. Uz znanstveni kviz o Republici Hrvatskoj Gábor Surányi priložio je i zabavni kviz s tematikom iz crtanih filmova Walta Disneyja. Djeci je bilo zabavno proučavati i odgonetavati hrvatske nazive crtića i likova. Osim toga

odrađeni su razni poligoni na plaži, sportske i rekreativne radionice. Istraživanje znamenitosti na izletima odvijalo se uz kreativan zadatak potraži i napravi *selfie*, nastavljalo se u radionicama u obradi priče turističkog vodiča. Glavna tema bio je grad Nin i ninska solana, zatim Zadar na slijepoj karti s obilježenim znamenitostima koje su se djeca trebala potražiti. Na radionicama smo se bavili heraldikom, učenici su izrađivali grbove u skupinama, pravili postere s isječcima iz književ-

nosti, pisali razglednice i pravili motive morskog svijeta od kolaža. Na završnoj večeri osim raznih igara i plesa ostvario se i projekt plesa sa svijetlećim štapićima koji želimo i ubuduće uvesti među naše programe. Događaji su se dokumentirali na svakome dostupnoj Facebook stranici, što je posebno obradovalo roditelje. Time je ostvarena jedna vrlo uspješna komunikacija i olakšan rad kolega. Na kraju jezičnog kampa pripremljena je bogata izložba učeničkih radova.

Árva Bíró

Izlet u Nin i Pag

- 1 Drži mač prema Italiji kao krst. Simbol mira.
- 2 U sjećanje na povijesni događaj 7. lipnja Nin slavi svoj Dan grada, a Republika Hrvatska Dan hrvatske diplomacije.
- 3 Nin je najstariji hrvatski kraljevski grad.
- 4 Nin se spominje kao hrvatski Betlehem.
- 5 Jako je lijepa okolina kipa Branimira i krajolik.

Spomenik Grguru Ninskom

Biskup Grgur Ninski glavni je zagovornik staroslavenskog jezika, narodnog pisma glagoljice i glagoljaškoga bogoslužjenja. U Ninu je stolovao od 900. do 929. godine. Biskup Grgur Ninski imao je vodeću vrhovnu crkvenu vlast u državi. Bio je na čelu Ninske Crkve. To je u to doba značilo i da je Nin na čelu cijele Hrvatske Crkve.

Mala stranica

KAMP NARODOPISA DVOJEZIČNE ŠKOLE U PETROVU SELU

U organizaciji Hrvatsko-mađarske dvojezične Osnovne škole Petrovo Selo i uz potporu Ureda premijera iz Fonda „Gábor Bethlen” od 24. do 28. lipnja održan je Kamp narodopisa u znaku običaja, vrijednosti i zajednice u Petrovu Selu.

Svi djelatnici škole radili su s 45 polaznika u jednotjednom kampu, a cilj je bio postaviti na scenu i naučiti dio starih svadbenih običaja u Petrovu Selu. Ravnateljica škole Ana Škrapić Timar misli da su uspjeli u nakanu. Snimili su i polusatni film te prikazali naučeno stanovnicima sela, u prvom redu roditeljima, starim roditeljima i rođacima učenika koji su došli na predstavu koju su održali četvrtog dana kampa u školi.

Svadbeni stol

Uz 45 učenika i nastavnike u kampu je radilo i sedam srednjoškolaca (nekadašnjih učenika škole). Svi su oni članovi HKD-a „Gradišće”. Radilo se u četiri skupine, a svaka skupina dobila je ime po jednom od svadbenih kolača: Šudljice, Palačinke, Anajzovi, Kugljihupi. Svi su morali napisati i naučiti svoju himnu. Jedna je skupina bila zadužena za ples, druga za pjesmu i tako redom. Pogledali su snimljeni film koji prikazuje koreografiju svadbe u Petrovu Selu u izvedbi HKD-a „Gradišće”. Pogledali su i snimljeni igrokaz Igrokazačkog društva Petrova Sela koje je i uprizorilo svadbu prije 20-ak godina (2005. godine). Uzete su najvažnije stvari i prišlo se poslu, učenju riječi, pokreta, plesa, pjesme, koreografije...

Mladuženja, priseg, oprošnjak, posnašnica, hižiki, pozivač, stačilo, rođak... Trebalo je naučiti riječi, podijeliti uloge, izraditi

Kuharice i svatovi

ukrase, nabaviti odijelo, pozvati svate... I prirediti svadbu. Posla je bilo više nego dovoljno.

Ravnateljica škole Ana Škrapić Timar za Hrvatski glasnik rekla je: „Svadbene običaje obradili smo u okviru školskog kampa narodopisa. Mislila sam kako bi bilo dobro učenike upoznati sa starijim svadbenim običajima. Plesove su s djecom uvježbali nastavnici Petar Škrapić i Klaudija Škrapić, a pjesme Szabina Wágner-Kápitár uz tamburašku pratnju nastavnika Rajmunda Filipovića i Andrije Handlera.” Posebno je zahvalila roditeljima, koji su na prikaz naučene svadbene koreografije u školi donijeli brdo svadbenih kolača i pobrinuli se za dobro raspoloženje djece.

Ovako učimo

Uz spomenuto u kampu je bilo vremena i za druge aktivnosti kao što je izlet i kupanje u Szentgotthárdu. A kako se uloženi trud isplatio, pokazao je i nastup na pozornici festivala PETNO 28. lipnja u sklopu Folklorne gale. Tad su plesači i tamburaši Hrvatsko-mađarske dvojezične Osnovne škole Petrovo Selo na oduševljenje nazočnih izveli obrađene svadbene običaje iz Petrova Sela.

Zabava

U školskoj godini 2023./2024. šestero osmaša napustilo je školske klupe i od jeseni nastavlja srednjoškolsko obrazovanje u obližnjim gradovima. Od jeseni školske godine 2024./2025. 16 prvšača sjest će u klupe prvog razreda. Broj učenika povećao se za 20 te će petrovoselsku školu od jeseni pohađati 85 učenika s kojima radi 11 stalno zaposlenih nastavnika. Oni su gotovo svi iz Petrova Sela, što je veliko bogatstvo, ističe ravnateljica škole. Osim njih još petoro pedagoga radi u školi, ali ne u punom statusu.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Tamás Teklits

Spomen-ploča književniku i svećeniku Ivanu Blaževiću

Nedilju, 2. junija su u dominikanskoj crkvi svetoga Kvirina u Sambotelu u kripti otkrili spomen-ploču književniku i svećeniku Ivanu Blaževiću. Spomen-ploču je dalo postaviti Društvo svetoga Kvirina uz financijsku potporu Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Svako ljeto hodočastu Hrvati na Kvirinovo na ovo mjesto, da bi onde svečevali svoj kiritof. I ovo ljeto su došli hodočasnici piše i biciklom iz Koljnofa, ali i iz druge okolice. U kripti velike sambotel-ske crkve održali su kratku pobožnost, oblikovao ju je mjesni zbor Djurdjice pod peljanjem Žuže Fasching.

Člani ovoga zbora su i čitali kratke tekste Ivana Blaževića, a slavist Šandor Horvat je peljao kroz program i razložio tekste na mađarskom jeziku. Po otkrivanju spomen-ploče pozvali su sve nazočne na gulaš u veliki dvor samostana. Djurdjice su brojnim gostom predstavile još par narodnih jačak.

Ivan Blažević, rođen 1888. u Frakanavi je među drugim služio u Koljnofu i Hrvatskom Jandrofu. Tako je u Koljnofu napisao epsku pjesmu *Koljnofska Marija*. Blažević je pisao i pjesmice i prozu. Osebjuno poznate su njegove pjesmice za dicu kot na primjer *Aca čemerača* ili *Šime, dobro šime*. Blaževića su ruski vojnici 1946. ljeta

toliko pretukli, da je od posljedica umro u bolnici u Sambotelu, kade su ga u dominikanskoj crkvi pokopali.

Društvo svetoga Kvirina i Društvo Črne Madone priredilo je 12. juna u Koljnofu u Kulturnom domu skupni kolokvij s temom: *Život i djelo Ivana Blaževića*. Uza to predstavili su izdanja u ki su njegova djela i želju istaknuti njegovu važnost.

Tereza Grandić • Foto: Kristijan K.

40. JUBILEJ KULTURNE VEZE KOLJNOFA I BIBINJA

Na poziv predsjednika Koljnofskoga hrvatskoga društva i ujedno načelnika Koljnofa Franje Grubića je boravila desetočlana delegacija iz Bibinja u Koljnofu. Točno pred četrdesetimi ljeti su Koljnofci uspostavili kontakt s prelipim selom na obali Jadranskoga mora blizu Zadra.

Prošli petak, 31. maja navečer su sudjelovali na sjednici Koljnofskoga hrvatskoga društva na ku je primio poziv i veleposlanik

Republike Hrvatske dr. Mladen Andrić. Uz izvješćaj prošloljetnoga djelovanja društva su se spomenule i plodonosne veze med Koljnofom i Bibinjem.

Subotu su pogledali Sopron a navečer su sudjelovali na svetoj maši u hodočasnoj crkvi Črne Madone. Po Marijanskoj litaniji su pred crkvom u impozantnom parku kade stoji pilj Svetoga Rokuša ki je darovan 2018. ljeta od Bibinjcev položili vijence na-

čelnik Bibinja Šime Sekula i voditelj KUD-a i dugoljetni kulturni aktivist Šime Šimunić a od strani Koljnofcev Marijana Pajrić predsjednica Hrvatske samouprave i Franjo Grubić.

Gosti su potom bili na priredbi Rušenja majušškoga driva. Nedilju su bili na svetoj maši u Hrvatskoj misiji kade je je pozdravio fra. Božidar Blažević a zatim su si pogledali Željezno. ik

KOLJNOF – BIBINJE – U organizaciji Mjesne samouprave Koljnofa i koljnofske Hrvatske udruge 1. lipnja na Trgu Petófi održan je tradicionalni program Rušenje svibanjskog drva. Program je, kako donosi *Koljnofski Glasnik*, započeo sajmom proizvođača, ali je nažalost kišno vrijeme omelo mnoge posjetitelje i prekinulo sajam. Nakon kišnog prijepodneva u poslijepodnevnim satima zasjalo je sunce te su djeca imala priliku okušati se u brojnim veselim igrama koje su za njih priredili organizatori (od dvorca na nupuhavanje, igre balonima do vožnje malom željeznicom). Izvršni langoš i slatki kolači čekali su djecu i odrasle, a svi zajedno mogli su se i osvežiti u Piknik baru. Dan je završio nastupom Folklorne grupe „Mini“ i nastupom Koljnofskih tamburaša. Uz svirku i pjesmu „isplesano“ je i ovogodišnje svibanjsko drvo.

Bibinjci i Koljnofci

Hrvatsko shodišće u Celje

Od 23. do 26. augusta će se održati tradicionalno Hrvatsko shodišće u Celje. Fara Vincjet će predati Putujuću Celjansku Mariju na vjernice i vjernike iz Vulkaprodrštofa.

Hrvatski dan u Birjanu

XII. Hrvatski dan u Birjanu održan je 29. lipnja u organizaciji Hrvatske samouprave Birjana. U mjesnoj crkvi svetu misu na hrvatskom i mađarskom jeziku (evanđelje i propovijed) služio je svećenik iz Kneževih Vinograda Gyula Andrassy, a pjevanjem ju je uljepšao Ženski pjevački zbor „August Šenoa” iz Pečuha. Okupila se vjerska zajednica iz Birjana.

Mala, ali aktivna hrvatska zajednica u Birjanu okuplja se oko Hrvatske samouprave Birjana, čija je predsjednica Milica Murinyi Sörös. Okuplja se i oko Hrvatske plesne skupine Birjana koju vodi Miličina sestra, također zastupnica u Hrvatskoj samoupravi Birjana, Mirjana Murinyi. Plesna skupina u ovim proljetnim i ljetnim mjesecima ima redovite probe i česte nastupe diljem Baranjske županije i šire. Članovi su i Birjanci i plesači iz Udvara, Pečuha... Tradicionalna je povorka kroz selo izostala te se program dana nakon svete mise nastavio na trgu ispred crkve na otvorenoj pozornici.

U kulturnom programu sudjelovali su Ženski pjevački zbor „August Šenoa” iz Pečuha, KUD „Marica” iz Salante i domaćini –

Hrvatska plesna skupina iz Birjana

Hrvatska plesna skupina iz Birjana. Slijedio je bal uz Orkestar „Baranja”, a prije bala svi sudionici dana počašćeni su izvrsnim perkeltom koji je skuhaio Tibor Murinyi (kao i svake godine). Inače i Hrvatska samouprava Birjana i Hrvatska plesna skupina Birjana od samih početaka svojega djelovanja imaju

izvrsnu i plodonosnu suradnju sa Ženskim pjevačkim zborom „August Šenoa” iz Pečuha te KUD-om „Marica” iz Salante.

Ovoga puta KUD „Marica” predstavio se koreografijama plesova bošnjačkih Hrvata i slavonskih plesova, a Hrvatska plesna skupina iz Birjana plesala je koreografiju bunjevačkih plesova i koreografiju šokačkih igara iz Kašada. Ženski pjevački zbor „August Šenoa” pjevao je pjesme bošnjačkih Hrvata iz okolice Pečuha. Program je vodila Ildika Bošnjak Balaž, koja je među nazočnima pozdravila i konzul savjetnicu Generalnog konzulata u Pečuhu Mionu Ševčik. Okupio se velik broj zainteresiranih, njih stotinjak.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Generalni konzulat Republike Hrvatske Pečuh

HRVATSKI DAN U KOZARU

U organizaciji Hrvatske samouprave Velikog Kozara 22. lipnja priređen je tradicionalni godišnji Hrvatski dan u povodu blagdana Ivana Krstitelja. Šokački Hrvati iz Kozara toga su dana stoljećima slavili i slave svojega zaštitnika. Okupljala se rodbina oko zajedničkog stola, okupljalo se mlado i staro oko kola i pjesme.

Pjevački zbor „Biser” iz Kozara

Sveta misa služena je u mjesnoj crkvi, a služio ju je na hrvatskom jeziku mjesni župnik Norbert Nagy uz sudjelovanje i pjesmu Ženskog pjevačkog zbora „Karašica” iz Katolja. Nakon svete mise slijedio je folklorni program u mjesnom domu kulture.

U programu su sudjelovala djeca iz mjesnog hrvatsko-njemačkog narodnosnog vrtića koja su u hrvatskoj skupini. Oni sa svojim odgajateljicama, na čelu s Tünde Andrić Jekl, uspješno sudjeluju na svim važnim hrvatskim događanjima u naselju i uživaju potporu Hrvatske samouprave Kozara, čija je predsjednica Ana Crnković Andrez. U vrtiću se radi punom parom na očuvanju hrvatskih običaja i kulture, što bjelodano pokazuje svaki nastup hrvatske skupine.

Salantska Plesna skupina „Marica”, kao i obično, pokazala je dio svojeg plesnog repertoara, a domaćini – Pjevački zbor „Biser” iz Kozara dobili su najveći pljesak. Zbor već dugo prijateljuje s Pjevačkim

zborom „Karašica” iz Katolja, a oba zbora vodi i uvježbava harmonikaš Antuš Vizin. Nakon kulturnog programa slijedila je večera za sve sudionike dana te potom druženje i zajednički ples i pjesma uz svirku Antuša Vizina i Franje Dervara zvanog Kume.

Tjedan dana poslije, 29. lipnja, u Kozaru je održan Dan sela i Festival sarme. Dan je organizirala Mjesna samouprava Kozara uz potporu Hrvatske samouprave Kozara i Njemačke samouprave Kozara. Svima koji su željeli sudjelovati na natjecanju u kuhanju sarme organizatori su osigurali kilogram mljevenog mesa i drva za vatru. Taj dan već se godinama uspješno organizira u zajedništvu triju samouprava. Bio je to ujedno i Dan djece, koja su na prostoru mjesnog sportskog igrališta mogla uživati u mnogobrojnim cjelodnevnim programima prilagođenim njihovu uzrastu. Brojni programi nuđeni su svim generacijama.

Branka Pavić Blažetin

Nastup Izvorne plesne skupine „Igraj kolo” i Orkestra „Kolo” u Hrvatskoj

U primorskom mjestu Selce od 3. do 8. srpnja održane su tradicionalne Primorske noći. Manifestacija je to koja povezuje narodne običaje, gastronomiju, kulturno-umjetničko stvaralaštvo i zabavu za sve generacije. U okviru programa kao počasni gost nastupila je andzabeška Izvorna plesna skupina „Igraj kolo” uz pratnju tukuljskog Orkestra „Kolo” pod vodstvom Lászlóa Halásza.

Program je započeo na glavnom trgu, tzv. „Placi”, odakle je krenula povorka različitih KUD-ova u narodnim nošnjama te prodefilirala duž cijele selačke rive. Na štandovima su se nudili razni domaći specijaliteti i pića. Na pozornici uz more svečani program otvoren je 45-minutnim nastupom Izvorne plesne skupine „Igraj kolo”, koja je pred brojnom publikom otplesala bunjevačke, pomurske i baranjske plesove te poznati ples Ženski lanac (*Lánykarikázó tánc*). U nastavku programa izveli su i Žetvu (*Aratási szertartás*), koja je oduševila publiku.

Nastup je ostvaren u organizaciji Hrvatske samouprave Andzabega i uz potporu gradonačelnika Andzabega Lászlóa Csózik, koji je financirao putovanje četrdesetak članova izvorne skupine i orkestra autobusom. Prema riječima predsjednice Hrvatske samouprave Andzabega Ágnes Hudák nastup je bio više nego uspješan. Program je i zaokružen plesačnicom

Izvorna plesna skupina „Igraj kolo”

Izvorne plesne skupine „Igraj kolo” na kojoj je sudjelovalo mnoštvo posjetitelja. „Organizaciji je najviše doprinijela Jelica Drajkó Péterné, koja je bila posrednica i koja dobro poznaje organizatore iz Selce,

s kojima i prijateljuje. Uživali smo u gostovanju i gostoprimstvu, druženju, finoj hrani, izletu na otok Krk”, dodaje Ágnes Hudák.

Kršul

HARKANJ – U povodu blagdana Presvetog Srca Isusova, zaštitnika harkanjske župe, održana je svečana nedjeljna sveta misa i procesija oko crkve. Župnik dekan Ladislav Ronta pjevanje svete mise povjerio je Mješovitom pjevačkom zboru Hrvata grada Harkanja.

Foto: Zoltán Czene

17. FESTIVAL TAMBURE U MOHAČU

Da je Mohač poznat po tamburašima, znamo odavno. Znamo i za mohački tamburaški festival i susret ljubitelja tamburice koji se tradicionalno organizira u lipnju svake godine. Ovogodišnji, dvodnevni, bio je 15. i 16. lipnja, a održan je na otvorenoj pozornici na Trgu Deák.

Organizaciju 17. festivala tambure u Mohaču potpisuje mohački Dom kulture „Kossuth”. Prvi dan bio je u znaku „Južnoslavenske plesačnice” s Orkestrom „Zora”. Plesačnica je počela u kasnim večernjim satima, ali to nije izazvalo manji interes, dapače.

Drugi dan bio je u znaku nastupa tamburaških sastava iz Mohača i gostiju. Predstavljen je CD „Mohács tamburás öröksége”. Nastupili su mohački svirci József Kovács Versendi i njegov orkestar, Orkestar „Planina” i Orkestar „Glasovi” te osim njih tamburaški orkestar iz Lánycsóka i bajski tamburaški orkestar „Danubia”.

SALANTA – U organizaciji Hrvatske samouprave Salante skupina putnika posjetila je 16. lipnja Požegu. Program je započeo u 9 sati sa svetom misom nakon čega je slijedio posjet prekrasnom Dijecezanskom muzeju, obilazak grada, zajednički ručak te putovanje u obližnju Pleternicu, gdje su putnici posjetili nedavno otvoren Muzej bečarca. Putovanje je ostvareno uz potporu Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te Vlade Mađarske.